

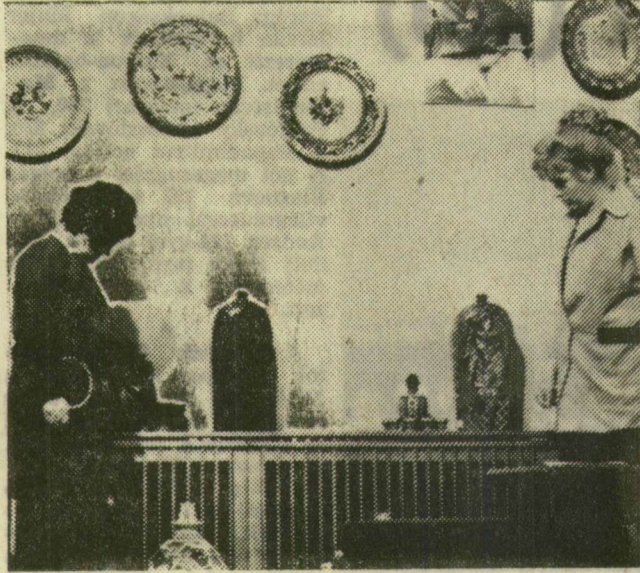
Kiállítás napló

Népi kerámiák

A természettől a műalkotásig

Mint ahogy beszélni és írni minden ember megtanul, hát, ugyanúgy elsajátíthatja a formák és színek „nyelvét” is — írták a pécsi Janus Pannonius múzeum *Természettől a műalkotásig* című módszertani vendéghiállításának egyik tablójára a rendezők. S a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában vasárnaptól megtekinthető izgalmas tárlat ennek a nem is olyan könnyű képzőművészeti nyelvnek elsajátításához nyújt hasznos, könnyen érthető, világos szemléltető útmutatót.

Hogy mennyire nem egyszerű érteni a színek és formák „beszédét”, azok tudják igazán, akikben él a megismerés vágya, akik szeretnék megérteni azt a bonyolult folyamatot, ami egy műalkotás létrejöttéig végbemegy. Aki belép a kiállításra azt a tablók, szemléltető táblák, illusztrációk elvezetik a természet mindenki számára „természetes” világától az alkotás új minőségű valóságához, a „nem természetes” szférába. Felvezetik a körülöttünk levő „amorfi valóság” szín és formarendszerét, meg akarnak tanítani bennünket látni. Lehet, hogy ez sokak számára nevelésgesnek hat, ám a kuncogóknak nincs igazuk. Sajnos, még az emberek nagy többsége csak „néz a szemével”, s nem „lát az értelmével”. A tudatos látás egyre szükségesebb igényét szeretné felkelteni a pécsi múzeum módszertani tárlata, amikor elénk tárja a színek és formák rendszerét, amikor szemléletes eszközökkel és műveletekkel igyekszik fellillantani a szerkezet törvényeit, amikor abból a „nehéz vetésből” vállal konkrét és gyakorlati feladatot, amelyből a mai ember jelrendszerének kiteljesedését arathatjuk majd: a betűk és a számok evidenciája mellett megteremtődik a hangjegyek, valamint e kiállítás segítségével is, a színek és formák rendszerének természetessége.

Acs S. Sándor felvétele

Részlet Mónus Ferenc sajtóhízi kiállításáról

A legendás hírű vásárhelyi fazekasok nagykövetségént jött a Sajtóház Művészklubjába Mónus Ferenc fazekas népi iparművész. Alkotásaival szinte néprajzi múzeummá varázsolta a klubot. Tálak, tányérok, tészta-szűrők, bödönök, kanták, díszvázák, köcsögök kifoghatatlan szín- és formagazdagsága ejti ámulatba a látogatót. Pedig a régi fazekasnemzetség egyik legfiatalabb tagja, Mónus Ferenc, nem csinál mást, mint úgy folytatja eleinek munkáját, hogy jó művész módjára maga is alkot. Olyan természetességgel formálja az agyagot, úgy fut írókája a tálakon-köcsögökön, hogy semmi kétségünk: Mónus Ferenc belülről éli és alkotja nemcsak őseinek sorsát-mesteriségét, de az alkotóművész mai felelősségét is. Ez a népművészet iránti hűség és a továbbélés felismert szükségége dolgozik benne, amíg csodát formál a sárból. A népdalok kristálytiszta természeti motívumai válnak láthatóvá a tálakon körbefutó stilizált virágfüzereken, levélfutásokon, a büszke pávagalambban, az énekes madarakban és halakban!

Formavilága meghatározó módon kötődik a legősibb hagyományokhoz, a funkció által meghatározott edényformákhoz. Megújító törekvése a méretek, a léptékek megnövelésében realizálódik. Így nőhet padlóvázává egy hajdani butella, lakásdíszé egy lokály vagy köcsög. Színeit is a természet tiszta forrásánál merítette. Hol mézszínű sárgák, aranyló okkerek, melegbarna mázák dominálnak, hol kék motívumok futnak körbe a tányérok peremén, hol fűzőld vagy mélytűzű zöld színében pompáznak.

Mónus Ferenc szegedi kiállítását, mely fényesen bizonyítja, hogy jó kezekben van a vásárhelyi fazekas-hagyomány, *Dömötör János*, a Tornyai múzeum igazgatója nyitotta meg.

A művészklub tegnapi programjának második részében író-olvasó találkozóra került sor. A Kossuth Könyvtár megyei kirendeltségének a művészklubnak *Vadász Ferenc* író-újságíró volt a vendége, akivel *Csontos Magda*, a Csongrád megyei Hírlap munkatársa beszélgetett.

T. L.

Csikós András tárlata

D. Fehér Zsuzsa művésztörténész nyitotta meg vasárnap délelben a hódmezővásárhelyi Tornyai múzeumban a fiatal *Csikós András* első önálló kiállítását. A kishomoki születésű művész, aki

nemrég fejezte be a szegedi főiskolán tanulmányait, és jelenleg Mindszentyen tanít, ötven alkotását mutatja be a tárlaton.

Hogy *Csikós* nagytehetségű művész, csoportos kiállításokon szereplő alkotásai eddig is dokumentáltak. Kiállítását bizonyítja a fiatal festő megtalálta a saját stílusát. A vásárhelyi világ az alapja ennek a pikúrának. Messzire futó mezőkkel, rozszant parasztházakkal, ócska deszkakerítésekkel, a földeken dolgozó paraszttal találkozzunk képein. Előadásmódja, világlátása, festői technikája leginkább *Fehér Csaba* új stílusára emlékeztet, de *Csikós* képeinek gazdagabb a színvilága, s képein valamiféle oldott líraiság veszi körül az ábrázolt tárgyakat.

Egy Szegedről indult tehetséges festő pályakezdésének dokumentuma a vasárnap megnyílt kiállítás.

Ó. L.

Várják a fiatalokat a szakmunkásképzők

Időben megérkeztek a jelentkezési lapok, az általános iskolákba a hónap elején megkezdődött a végzősök életében évről évre visszatérő esemény: a pályaválasztás, a továbbtanulás lehetőségeinek mérlegelése. Az idén csaknem 120 000 nyolcadikos latolgatja, hol folytassa tovább tanulmányait:

közülük minden másodiknak tudnak helyet biztosítani a szakmunkásképző intézményekben. Az 1973. évi népgazdasági tervben 65 000 elsőéves szakmunkástanuló felvételét irányozták elő. 58 ezer fiatal az általános iskolákból, a többiek pedig a középiskolákból várják,

Vállalatok, hivatalok, figyelem!

A szokásosnál magasabb nyersanyag értékében,

SEGEDI

jó minőségű előfizetéses ebéd

kihordását tudjuk biztosítani korlátlan létszámban. Reggeli, vacsora, védőétel és védőital kiszolgáltatását is vállaljuk meg-egyezéses áron.

Érdeklődni a SEGEDI ÁFÉSZ VENDÉGLÁTÓIPARI OSZTÁLYÁN, Szeged, Szt. István tér, 3. Telefon: 14-045.

SEGEDI ÁFÉSZ

Lakásgazdálkodás

8050 igénylő - 20-24 ezer ember

A szerkesztőségbe is sokszor kézbesít panaszos leveleket a postás. Gyakran itt keresik az igazukat lakásügyekben elfáradt, elkésereedett emberek. Némelyik levél csak egy nehéz sóhajtás, a másik indulatos „föllebbezés”, a harmadik vádaskodó, a negyedik valóságos átok. Pár soros választ szoktunk küldeni, mert egyebet nem tehetünk. Hogy „ügyvédkedhetünk” jó lelkisemmel valakinek a lakáskérélmé mellett, mikor tudván tudott, hogy száz meg száz legalább olyan sürgető eset van még a hosszú listán!

Legyünk azonban még pontosabbak. A városi tanács igazgatási osztályán dr. Földi Gábor osztályvezető és dr. Dékány Géza, a lakás- és helyiséggazdálkodási hivatal vezetőjét faggattuk meg a lakásgazdálkodásról — tőlük tudjuk, hogy most 8050 Szegeden az igénylők száma. Közülük 570 nagyobb alapterületű vagy magasabb komfort fokozatú lakást kér; a többi nem rendelkezik önálló lakással. Ez nagyjából annyit jelent, hogy Szeged 125 ezer lakosából körülbelül 20 ezer embernek nincs önálló vagy megfelelő lakása. De talán többet is vehetünk, ha korunk igényéhez mérjük a valóságos lakás gondokat, hiszen sokan az igénylésig sem szánják el magukat, mert valami kis rozszant saját ingatlanjuk van, és semmi esélyt nem jósolnak maguknak a sokezer kérelmező mögött. És senki se gondolja, hogy az a nyolcezer akta a vég! Különös ellentmondása korunknak, hogy bár egyre nő az építés üteme és a jogos szükségletek kielégí-

tésének foka, a kérelmek özőne nem hogy apadna — egyre szaporodik.

Ha csak 20 ezer emberrel számolunk, érzelmileg az egész várost is bekalkulálhatjuk, mert ezek valami módon kapcsolatban és kölcsönben vannak a többitel: szüleiknél laknak, albérletben reménykednek; a társbérlet kellemetlenségeit viselik; eltartási szerződéstől várnak hajlékot... S így már mindjárt hiteles és valóságos lesz számunkra az a megállapítás, hogy a lakáskérdés nálunk még sokáig a legnagyobb társadalmi gondok között tartozik. Ezért emeltük politikai rangra a lakásügyet: ezért az állandó veszekedés a tervezőkkel, az építőkkel, ezért lessük idegesen az átadási határidőket meg az úgynevezett „hiánypótlást”. Hiszen az életszínvonal emelkedésében sokat jelentenek az árak meg a bérek — az igazi életszínvonal-javulás mégis az, ha egy család feljön a pincéből, ha málló falak közül, vagy nagy szorultságból kilépve, egy modern összkomfortos lakás ajtaját csukhatja be maga mögött.

Nem véletlenül olvashatunk ilyen mondatokat az MSZMP Központi Bizottságának novemberi határozatában: „1971-72-ben a tervezett 143 000 helyett mintegy 155 000 lakás épül... A IV. ötéves tervben elhatározott 400 000 lakás felépítése összességében 1975. végére teljesíthető, ami a lakáshelyzet lényeges javítását eredményezi... Biztosítani kell, hogy a lakásépítési terv keretében a Budapestet és az öt kiemelt várost arányosan megillető lakások felépüljenek.”

Ezzel természetesen még mindig nem lesz vége! A hazai lakásépítési program eredményei nem vigasztalják azokat, akik eddig még nem részesültek az áldásból. Az idézett határozat is messze lát, amikor kimondja, hogy: „lakótelepek tervezésével, a beépíthető területek közművesítésével és más módon is fel kell készülni az V. ötéves terv mainál nagyobb állami lakásépítésre.”

Fél millió forint körül méricskélünk manapság egy kétszobás modern lakás költségeit, ha bele számoljuk a közművesítés és egyéb hozzá tartozó feladatok pénzelését. Roppant összegekről, hatalmas munkáról van szó. Szegednek a 8 ezer igénylő gondjainak megoldásához 4 milliárd forintra és csodatervező tervező és építő apparátusra lenne szüksége. Egy ötéves terv minden szegedi fillére ide kellene!...

A számok évről évre szebbek. A közelmúltban elfogadott költségvetés szerint 1200 lakásnak van pénzügyi fedezete 1973-ra. A lakáskérdéssel azonban úgy vagyunk: semmiféle statisztika nem ad tetőt a várakozó feje fölé. Aki már kulcsot jutott, jól megvan. De minden lakás csak eggyel apasztja a kérelmek helyét.

Kik kapják hát? Hogyan és miért kapják? Miért olyan lassan apad az aktahalmaz? Géppel osztják, sorsolják? Miért vannak hónapokig üres lakások? — ilyen és hasonló kérdésekkel traktáltuk meg az igazgatási osztályt és a lakás- és helyiséggazdálkodási hivatal vezetőjét, s a válaszokat napi folytatásokban közöljük.

(Következik)

A gép és az emberi szempont)

„A Dóm tér nagyszerű stadion”

Előkészítő tárgyalás Szegeden a belgrádiakkal

A hét végén Szegeden járt a Belgrádi Nemzeti Színház küldöttsége. Branko Bekics, a vendégzerepléséket intéző igazgató, Mladen Szablics főrendező, Vladimir Marenics diszlettervező és Dusan Sevcics technikai vezető, a nyári szabadtéri játékok *Igor hercegének* és *Normájának* színreállításai. A Klauzál téri íródn *Papp Gulának*, a fesztivál intézőbizottsága elnökének vendégei voltak, *Horváth Mihály* igazgatóhelyettesével, valamint *Vastagh Attila* szcenikusával megbeszéltek a technikai előkészületeket, alaposan körülnézték a Dóm téren, sőt szombat este a színház *Falstaff* előadására is maradt idejük.

Bár szomszédos országok vagyunk, a Belgrádi Opera még nem szerepelt hazánkban. Sőt, a 290 tagú csoport nemcsak a valaha nálunk járt jugoszláv együttesek közül a legnagyobb, de — létszámát tekintve — rekord, a szegedi játékok történetében, még a bolognaiaknál is népesebb társulattal érkeznek augusztusban. Ellenben Branko Bekics már otthonosan mozog a templomtérén, a hatodik nyarából tölt el napokat Szegeden, s magától értetődően szögezi le: ha nem tetszene, minek jönne ennyit.

Sokfelé megfordultam Európában, s mondhatom, Szegedről mindig jó benyomásokkal távoztam. Ez a szabadtéri nem Verona, nem Salzburg, hanem Szeged, a szó egyedi, különleges értelmében.

Legfrissebb élményem ugyan köszinházi, de megragadja az alkalmat, hogy véleményt mondjon a Falstaffról is: — Jó fél éve a londoni Covent Gardenben láttam *Zeffirelli* rendezésében, így perze tartottam kicsit a szegedi előadástól. Nem kerem a tartalmatlan udvariaskodás, de az Önök Falstaffja csak felső fokú jelzőket érdemel. Remek a zenei felépítése, a rendezés, a kitűnő énekesek között *Gregor József* és *Berdál Valéria* külön kellemes meglepetés, komoly előkészítő munka látszik a produkción.

Bekics jól beszél magyarul, s hogy a nyári vendégjátéokra térünk vissza, először Szablics főrendezőt mutatja be: — Sokat dolgozik külföldön, Olaszországban, Görögországban. Nevét különösen azóta ismeri a szakma, hogy 1957-ben, a párizsi Nemzetek Színházában belgrádiakkal rendezte meg a *Don Quijotet*. Ez a Massenot-opera köztudomásúan *Saljapin* parádés szerepe volt, s halála óta félnek elővenni. Szablics Miroslav *Csangalovic* címszerepével állította be, s óriási sikerük, kitűnő sajtóközvetítés.

— A mi nemzeti színházunk — folytatta Bekics — három tagozatú: opera, dráma, balett. Az opera és balett hamarosan nagyszabású körútra indul; májusban a jubiláló, tizedik évfordulóját ünneplő madridi fesztiválon mutatunk be négy operát, két-két előadásban (*Igor herceg*, *A három narancs szerelmese*, *Az eladott menyasszony*, *Pikk Dáma*), majd ugyanebben a hónapban ugyancsak négy darabot játszunk Lausanne-ban, *Rimszki-Vorsakov Rettenetes Ivánját*, a *Boriszt*, az *Anjegint* és *Prokofjev* fentebb említett művét, A három narancsot. Júniusban a zágrábi, utána a ljubljani fesztivál következik, rövid — de milyen rövid — szünet, és Szeged.

A Belgrádi Opera viszonylag ritkán jut szabadtéri színpadra, legutóbb Dubrovnikban, illetve még 1964-ben, Athénben léptek föl szabad ég alatt, ám a szegedi — elsősorban méretei miatt — speciálisnak ígérkezik. Ezért egyelőre semmi közelebbit nem tudhattunk meg elképzeléseikről, sőt, a látottak nyomán úgy döntöttek, nemcsak a díszleteiket cserélik ki, de valószínűleg mindkét produkciót átrendezik. Mielőtt elbúcsúztunk, Vladimir Marenics érdeklődött, hányan férnek el a Felső Tisza-parti SZEOL-pályán. Hirtelen úgy 12 ezerre becsültük.

Akkor a Dóm tér nagyszerű stadion — nyújtott kezét, sokat sejtető mosollyal. A célzás jólesett, megértettük...

N. L.